

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 170/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. B., B., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 3 Co 78/2009, ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 157/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2011 doručená sťažnosť Ing. M. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 Co 78/2009, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 Cdo 157/2010. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 28. marca 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že manželka sťažovateľa mala voči Z. Z. pohľadávku 100 000 Sk. Uplatnila ju žalobou vedenou Okresným súdom Bratislava II (ďalej len

„okresný súd“). Počas súdneho konania zomrela a na základe výsledkov dedičského konania sa konalo ďalej so sťažovateľom ako žalobcom. Následne zomrela aj Z. Z. a na základe výsledkov dedičského konania sa konalo ako so žalovanou s dcérou M. M. (ďalej len „žalovaná“). Z. Z. ešte počas svojho života previedla členský podiel v bytovom družstve na žalovanú a jej manžela, ktorí potom následne družstevný byt odkúpili do bezpodielového spoluvlastníctva a vzápätí ho predali za 500 000 Sk. Vzhľadom na skutočnosť, že Z. Z. zanechala majetok iba vo výške 7 317 Sk, sťažovateľ upravil žalobu tak, že 7 317 Sk žiadal zaplatiť z titulu zodpovednosti žalovanej ako dedičky. Zvyšok dlhu si sťažovateľ uplatňoval voči žalovanej ako obohatenie z odporovateľného právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka. Okresný súd vykonal obsiahle dokazovanie týkajúce sa vedomosti žalovanej o existencii dlhu jej matky, čo sa v plnom rozsahu aj potvrdilo. Žalovaná sa v konaní bránila iba svojou nevedomosťou o dlhu jej matky voči manželke sťažovateľa. Počas súdneho konania došlo k viacnásobnej zmene sudcu. Dňa 1. októbra 2002 bola vec pridelená elektronickou podateľňou sudkyňi JUDr. M. M. Následne vo veci konala sudkyňa JUDr. N. V. a od roku 2007 JUDr. M. F. V spise sa však nenachádza výstup z elektronickej podateľne potvrdzujúci pridelenie veci JUDr. N. V. a JUDr. M. F.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 228/2002-47 z 27. novembra 2008 bola žaloba v časti istiny 92 683 Sk uplatňovanej z titulu odporovateľnosti zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu nebolo možné vyhovieť žalobe sťažovateľa v časti určenia, že zmluva o prevode členského podielu družstevného bytu uzavretá medzi Z. Z. a žalovanou je voči sťažovateľovi právne neúčinná, pretože sťažovateľ nesprávne určil okruh účastníkov konania a žaloba nesmerovala proti všetkým osobám, proti ktorým smerovať mala. Rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 78/2009-196 z 11. marca 2010 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Krajský súd na odvolacie námietky sťažovateľa vôbec nereagoval, lebo iba formálne zopakoval konštatovanie okresného súdu. Navyše je odôvodnenie rozsudku rozporné, keď sa v ňom na jednej strane uvádza, že bolo povinnosťou sťažovateľa preukázať, kto je účastníkom konania (kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech), no zároveň sa sťažovateľovi vytklo, že nedostatočne označil okruh účastníkov konania.

Okresný súd svojím postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom tým, že žalobu v podstatnej časti zamietol z dôvodu, ktorý nebol namietaný ani žalovanou a ktorým sa okresný súd počas konania vôbec nezaoberal. Krajský súd na túto námietku vlastne nereagoval a rovnako ani s ďalšími námietkami uvedenými v odvolaní sa dostatočne nevysporiadal. Námietku sťažovateľa, podľa ktorej v konaní pred okresným súdom došlo k porušeniu jeho základného práva na zákonného sudcu, posúdil krajský súd ako nedôvodnú, pretože k zmene zákonného sudcu došlo na základe aktu riadenia predsedu súdu, čo je názor svojvoľný, ktorý je založený na nesprávnej aplikácii práva.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 157/2010 zo 14. decembra 2010 bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté ako neprípustné, čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaniach vedených krajským súdom pod sp. zn. 3 Co 78/2009 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 157/2010 s tým, aby rozsudok krajského súdu z 11. marca 2010 a uznesenie najvyššieho súdu zo 14. decembra 2010 boli zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 314,18 €.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 157/2010 zo 14. decembra 2010 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 78/2009 z 11. marca 2010. Sťažovateľ namietal v dovolaní, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) a g) Občianskeho súdneho poriadku, teda, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom a že mu bolo odňaté právo na zákonného sudcu. Podľa názoru najvyššieho súdu námietka nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu neobstojí. Zo spisu vyplýva, že krajský súd uviedol rozhodujúci skutkový stav, priebeh konania, stanoviská procesných strán, vysvetlil, čoho sa sťažovateľ domáhal, ako sa vyjadrila žalovaná a citoval právne predpisy aplikované na prípad. Odôvodnenie preto spĺňa náležitosti podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Navyše treba uviesť, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia je konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241

ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, teda nie vady konania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodnutie krajského súdu nie je ani prekvapivým (nečakaným) rozhodnutím, pretože rozsudok okresného súdu potvrdil preto, že sa s ním v plnom rozsahu stotožnil. Neobstojí ani námietka vytykajúca rozhodnutie o odvolaní bez nariadenia pojednávania, pretože postup krajského súdu bol v plnom súlade s ustanovením § 214 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008. Neopodstatnená je aj námietka porušenia základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu. Z obsahu spisu vyplýva, že daná vec bola počas konania pridelená viacerým sudcom okresného súdu na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhoch práce za príslušné obdobie. Preto zmenou sudcov nebolo sťažovateľovi odňaté právo na zákonného sudcu. Sťažovateľ počas konania vedeného okresným súdom túto skutočnosť ani nenamietal a nenamietal ani rozhodnutie nezákonným sudcom v časti, v ktorej mal vo veci úspech.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 3 Co 78/2009, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu voči krajskému súdu mal najvyšší súd v dovolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba navyše dodať, že sťažovateľ možnosť podať dovolanie proti rozsudku krajského súdu aj využil.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 157/2010. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd považuje závery všeobecných súdov za dostatočne zargumentované a presvedčivé. V nijakom prípade ich nemožno považovať za arbitrárne, či zjavne neodôvodnené, a preto niet ani príčiny na to, aby do týchto záverov zasiahol.

Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že sa sťažovateľ so závermi všeobecných súdov nestotožňuje, pretože neúspech v konaní sám osebe nezakladá porušenie označených základných práv.

Osobitne treba podčiarknuť v súvislosti s namietaným nečakaným postupom okresného súdu, ktorý zamietol prevažnú časť žaloby sťažovateľa na základe argumentu, ktorým sa žalovaná ani nebránila a ktorý v priebehu konania ani okresný súd nepertraktoval, že toto eventuálne pochybenie sa v plnej miere napravilo v odvolacom konaní, v ktorom mal sťažovateľ dostatok priestoru predniesť svoju argumentáciu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011